

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ У ФУНКЦІОНУВАННІ ТА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

А.В. Бондаренко, здобувач вищої освіти групи КН 2/1 факультету менеджменту, МНАУ

Анотація: У соціальній організації суспільства конкретним суб'єктом, що забезпечує відносну стабільність соціальних зв'язків та відносин, є соціальний інститут. Взаємозв'язана соціальна система може задовольнити потреби членів соціальної сфери, регулювати їх поведінку та забезпечувати розвиток усієї спільноти, роблячи тим самим цей розвиток стійким.

Ключові слова: суспільство, соціальна роль, соціальні інститути, соціалізація, соціальні спільноти.

У соціальній організації суспільства конкретним суб'єктом, що забезпечує відносну стабільність соціальних зв'язків та відносин, є соціальний інститут. Термін «інституція» має багатозначне значення в соціології. Перш за все, це слід розуміти як групу конкретного персоналу та установ, що мають конкретні матеріальні засоби та виконують специфічні соціальні функції.

З предметної точки зору, «система» позначає певні стандарти та норми поведінки індивіда та групи за конкретних обставин.

У звичайній мові та філософській літературі термін «соціальний інститут» важко зрозуміти. Однак сучасна соціологія вивчає всі аспекти соціального співіснування людей у громадах та профспілках, а тому вживає цей термін більш послідовно. Як правило, сучасні соціологи використовують цей термін для позначення складних соціальних форм, таких як уряд, сім'я, людська мова, університети, лікарні, комерційні компанії та правові системи. Типовим є

визначення, запропоноване Джонатаном Тернером: «комплекс позицій, ролей, норм і цінностей, що містяться в певних типах соціальних структур та організують відносно стабільні моделі людської діяльності з урахуванням фундаментальних проблем у житті, підтримка ресурсів, відтворення індивідуумів та підтримка життєздатних суспільних структур у певному середовищі».

Також, Ентоні Гіденс говорить: «Інституції за визначенням є більш стійкими рисами соціального життя». Він продовжує перераховувати як інституційні порядки, політичні інститути, способи дискурсу, економічні інститути та правові інститути. Сучасний філософ соціальної науки Ром Гарє слідує теоретичним соціологам, пропонуючи подібне визначення: «Інституція була визначена як взаємопов'язана подвійна структура осіб, які виконують ролі чи носії службових обов'язків і соціальних практик, що включають як виражальні, так і практичні цілі та результати». Він наводить як приклади школи, магазини, поштові відділення, поліцейські сили, притулки та Британську монархію.

Взаємозв'язана соціальна система може задовольнити потреби членів соціальної сфери, регулювати їх поведінку та забезпечувати розвиток усієї спільноти, роблячи тим самим цей розвиток стійким. Завдяки соціальним інститутам люди можуть спілкуватися. На це в основному впливає житло, школи, засоби масової інформації та інші установи.

Соціалізація – процес формування особистості, засвоєння особистістю цінностей, норм, установок та моделей поведінки, що властиво суспільству, до якого він належить.

Отже, соціальні інститути визначають спрямованість соціальної діяльності та соціальних відносин через узгоджену систему стандартів поведінки. Кожен із цих інститутів характеризується існуванням мети діяльності, певної функції, що забезпечує досягнення, та певної кількості соціальних ролей.

Соціальні інститути виконують функції соціального управління та соціального контролю в суспільстві. Соціальний контроль дозволяє суспільству та його системам забезпечити відповідність регуляторним умовам, а порушення регуляторних умов можуть завдати шкоди соціальній системі.

Кожна соціальна спільнота виробляє свої цінності, правові й моральні норми, адміністративні розпорядження, рішення, звички, звичаї, різні санкції для забезпечення певного соціального порядку, порядку суспільного життя та соціальних дій. Для цього використовуються різні заходи (переконавання, накази, заборони, примус, тиск аж до застосування фізичного насилля, система способів вираження вдячності, визнання, нагороди), за допомогою яких забезпечується конформізм (відсутність власної позиції домінантності, безпринципна і некритична покора певній моделі, що володіє найбільшою силою тиску (думка більшості, визнаний авторитет, традиція)) членів суспільства. Конформістська поведінка забезпечує визнання і безпеку індивіда. Вся ця система називається системою соціального контролю. Важливими атрибутами та елементами соціального контролю є цінності, норми, звички, звичаї, санкції. Вони виникають та існують завдяки дії соціальних інститутів.

Література

1. The Sociology of Emotions. Jonathan H. Turner, Jan E. Stets, 2005.
2. The Making of a Social Theory: Anthony Giddens' Theory of Structuration, Anthony Giddens, 2007.
3. Stanford Encyclopedia of Philosophy: Social Institutions, published 2007.

Annotation "In the social organization of society, a specific entity that ensures the relative stability of social ties and relations is a social institution. An interconnected social system can meet the needs of members of the social sphere, regulate their behavior and ensure the development of the whole community, thus making this development sustainable."

Key words: society, social role, social institutions, socialization, social communities.

*Науковий керівник – Біліченко О. С., канд. екон. наук,
доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*